

Helsedepartementet

Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 03/01912

Vår ref.: 2004/23
MA2-M5 INLA 452.2

Saksbeh.:

Dato: 03.03.2004

■ Høring - rapport om helsepåstander

Konkurransetilsynet viser til høringsbrev av 8. januar 2004 fra Helsedepartementet vedlagt utredningen fra Syse-utvalget. Utvalget er nedsatt av Helsedepartementet for å ta stilling til hvilke påstander knyttet til legemiddellignende produkter som kan eller vil føre til at produktet blir et legemiddel, og enkelte andre nærliggende problemer. Konkurransetilsynets frist til å komme med kommentarer er 5. mars 2004.

Utvalget har foreslått at det innføres et prinsipielt skille mellom medisinske påstander, som relaterer seg til nærmere bestemte sykdommer eller tilstander, og helsepåstander, som omtales som påstander om redusert risiko for sykdom. Medisinske påstander skal være forbeholdt godkjente legemidler, mens helsepåstander kan tillates for andre produkter enn legemidler dersom de kan dokumenteres. I tillegg tilrår utvalget at visse uspesifikke påstander ikke skal være tillatt.

I det følgende vil Konkurransetilsynet kommentere rapporten fortløpende.

I avsnitt 3.2.2 *Selvbestemmelse* heter det at dersom selvbestemmelsesretten skal være reell, må forbrukernes ønske om mangfold i markedet ivaretas. Forbrukernes rett til fritt valg begrenses dersom produktutvalget eller markedsføringen av produktene begrenses urimelig. Videre heter det i avsnitt 3.2.3 *Informasjon* at forbrukerne skal sikres best mulig informasjon. Den må være lesbar, forståelig og objektiv, slik at forbrukerne settes i stand til å danne seg et reelt bilde av de tilbud som finnes, samt konsekvenser, risiko for skader og sannsynlighet for helbredelse/bedring ved de ulike tilbud. Dette er forutsetning for at forbrukerne skal kunne foreta et reelt valg.

Sett fra et konkurransemessig perspektiv er frie valg basert på god og riktig informasjon viktig for virksom konkurranse. Konkurransetilsynet er derfor positivt til at dette er en del av de hensyn utvalget anser som legitime.

I avsnitt 3.2.5 *Priskonkurranse* heter det at priskonkurranse sikres gjennom konkurranse mellom flere aktører i markedet. Det foregår også salg over Internett og gjennom postordre av produkter som i mange tilfeller markedsføres i strid med norsk lovgivning.

Sett fra et konkurransemessig perspektiv er det viktig at mange tilbydere har tilgang til markedet. Forsterket konkurranse leder til priser nærmere marginalkostnader, noe som stiller større krav til effektivitet hos tilbyderne. I den grad det ikke strider mot andre hensyn, bør ikke etablering av andre salgskanaler hindres, eksempelvis Internett og postordre som her er nevnt. Tilrettelegging for etablering av alternative distribusjons- og salgskanaler kan bidra til ytterligere forstretket konkurranse.

I avsnitt 3.3.1 *Mulighet til å gi informasjon* skisseres problemene som kan følge av en streng fortolkning av legemiddeldefinisjonen. Ettersom det er kostbart å fremskaffe dokumentasjon som skal vedlegges søknad om markedsføringstillatelse som legemiddel, vil praksisen være til hinder for at de fleste produkter kan oppnå markedsføringstillatelse. En streng tolkning av legemiddeldefinisjonen vil dermed føre til at næringsmidler ikke kan markedsføres med de egenskaper de antas å ha, da flere slike påstander kun vil kunne knyttes til legemidler.

Fra et konkurransemessig ståsted representerer kravene til dokumentasjon for søknad om markedsføringstillatelse et vesentlig etableringshinder. Videre er tilsynet av den oppfatning at det bør være konkurranse mellom produkter som dekker det samme behovet hos forbrukerne. Dette forutsetter blant annet at det eksisterer god informasjon som er tilgjengelig og forståelig for forbrukeren. I det henseende mener tilsynet at en mindre streng tolkning av legemiddeldefinisjonen er positivt, slik at forbrukerne kan sikres informasjon om næringsmidler.

I avsnitt 3.3.2 *Forutsigbar forvaltning* heter det at det er viktig for bransjen at forvaltningen av området er forutsigbar og at det ikke må innføres urimelige begrensninger. Tilsyn og overvåkning må være enhetlig for å unngå forskjellsbehandling og konkurransevridding.

Konkurransetilsynet støtter denne vurderingen. Det er av vesentlig betydning for konkurransen at aktører som konkurrerer i de samme markeder gis mest mulig like rammevilkår.

I avsnitt 3.3.3 *Konkurransenøytralitet* stadfestes det at kontroll med markedsføring og omsetning vil kreve internasjonalt samarbeid. Resultatene av et slikt samarbeid kan imidlertid ikke forventes å foreligge på lenge. Reelt sett gir dette Internett- og postordrebaserte salgskanaler et konkurransefortrinn ettersom disse i mange tilfeller benytter markedsføring som strider mot norsk legemiddel- og næringsmiddellovgivning.

Konkurransetilsynet er av den oppfatning at Internett- og postordreselskaper er en velegnet distribusjonskanal, men ser problemene knyttet til å sikre at norsk legemiddel- og næringsmiddellovgivning overholdes. Tilsynet er derfor av den oppfatning at det bør vurderes hvorvidt ytterligere ressurser skal brukes på kontroll med markedsføring og omsetning på Internett og postordre, i den hensikt at slike distribusjonskanaler kan brukes på en sikker og lovlig måte. Spredning av generell skepsis overfor Internett- og postordreselskaper i dette markedet vil tjene som et etableringshinder for nye og mer effektive salgs- og distribusjonskanaler. Fremvekst av seriøs distribusjon gjennom Internett og postordre vil bidra til forsterket konkurranse og stille større krav til effektivitet i kanaler med fysiske utsalgssteder.

I avsnitt 3.3.4 *Rettferdig konkurranse mellom produkter med forskjellige dokumentasjonskrav* diskuteres problemene med en for streng tolkning av legemiddeldefinisjonen sett i forhold til tilbudet av næringsmidler og kosmetikk, og sett i forhold til rettferdig konkurranse mellom næringsmidler, uavhengig av næringsmidlenes form.

Konkurransetilsynet støtter synspunktet om at legemiddeldefinisjonen ikke må tolkes strengere enn hva som anses som nødvendig slik at tilbudet av næringsmidler og kosmetikk ikke reduseres unødige, og slik at konkurransen mellom næringsmidler med ulik form tilrettelegges.

Når det gjelder utvalgets vurderinger og forslag, støtter Konkurransetilsynet utvalgets oppfatning i avsnitt 6.3 *Én eller to grenser*. Tilsynet finner det positivt at det skal gå en grense både mellom medisinske påstander og helsepåstander og mellom lovlige og ulovlige helsepåstander. Tilsynet er av den oppfatning at dette vil lette forbrukernes tilgang til god og riktig informasjon og dermed bidra til å begrense omfanget av asymmetrisk informasjon som er tilstede i denne sektoren. God og riktig informasjon er en forutsetning for at forbrukerne kan treffe rasjonelle valg som igjen er en forutsetning for at effektiv ressursbruk kan sikres gjennom virksom konkurranse.

Konkurransetilsynet har ingen ytterligere kommentarer.

Kopi:
Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Postboks 8004 Dep, 0030 Oslo